

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 2 września 2020 r.

Poz. 1510

OBWIESZCZENIE

MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

z dnia 3 sierpnia 2020 r.

**w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
w sprawie warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien
odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowym**

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 listopada 2009 r. w sprawie warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowym (Dz. U. poz. 1499), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 grudnia 2013 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowym (Dz. U. poz. 1711);
- 2) rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 marca 2015 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowym (Dz. U. poz. 375);
- 3) rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 stycznia 2018 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowym (Dz. U. poz. 254);
- 4) rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 kwietnia 2018 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowym (Dz. U. poz. 918);
- 5) rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 kwietnia 2019 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowym (Dz. U. poz. 863).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity rozporządzenia nie obejmuje:

- 1) § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 grudnia 2013 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowym (Dz. U. poz. 1711), który stanowi:
„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.”;
- 2) § 2 i § 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 marca 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowym (Dz. U. poz. 375), które stanowią:
„§ 2. Funkcjonariusz pełniący służbę w dniu wejścia w życie rozporządzenia, który posiada na zajmowanym stanowisku służbowym staż służby krótszy niż w rozporządzeniu, o którym mowa w § 1 w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, zachowuje uprawnienie do zajmowania tego stanowiska.
§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.”;

- 3) § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 stycznia 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowym (Dz. U. poz. 254), który stanowi:
„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 27 stycznia 2018 r.”;
- 4) § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 kwietnia 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowym (Dz. U. poz. 918), który stanowi:
„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;
- 5) § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 kwietnia 2019 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowym (Dz. U. poz. 863), który stanowi:
„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji: *wz. M. Wąsik*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 sierpnia 2020 r. (poz. 1510)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI¹⁾

z dnia 4 listopada 2009 r.

w sprawie warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowym

Na podstawie art. 38 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 305) zarządza się, co następuje:

§ 1. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) kwalifikacje podstawowe – kwalifikacje zawodowe uzyskane podczas szkolenia podstawowego funkcjonariuszy;
- 2) kwalifikacje podoficerskie – kwalifikacje zawodowe uzyskane podczas szkolenia w zakresie szkoły podoficerskiej;
- 3) kwalifikacje chorążych – kwalifikacje zawodowe uzyskane podczas szkolenia w zakresie szkoły chorążych;
- 4) kwalifikacje oficerskie – kwalifikacje zawodowe uzyskane podczas przeszkolenia specjalistycznego do mianowania na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej;
- 5) kwalifikacje kadry kierowniczej – kwalifikacje zawodowe uzyskane podczas szkolenia specjalistycznego dla kadry kierowniczej i dowódczej Straży Granicznej;
- 6) kwalifikacje specjalistyczne – kwalifikacje podoficerskie, kwalifikacje chorążych, kwalifikacje oficerskie i kwalifikacje kadry kierowniczej;
- 7) stanowisko kierownicze – stanowisko służbowe, na którym wymagane są kwalifikacje kadry kierowniczej.

§ 2. 1. Warunki w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej, zwany dalej „funkcjonariuszem”, na określonym stanowisku służbowym, określają tabele stanowiące załącznik do rozporządzenia.

2. Warunki w zakresie kwalifikacji zawodowych nie dotyczą funkcjonariusza mianowanego z dniem przyjęcia do służby w Straży Granicznej na stanowisko służbowe młodszego asystenta albo kontrolera – do czasu uzyskania wymaganych kwalifikacji zawodowych.

§ 3. 1. Warunkiem uzyskania kwalifikacji podstawowych jest ukończenie szkolenia podstawowego funkcjonariuszy.

2. Warunkiem uzyskania kwalifikacji specjalistycznych jest ukończenie, w zależności od wykonywanych obowiązków, szkolenia w zakresie szkoły podoficerskiej, szkolenia w zakresie szkoły chorążych, przeszkolenia specjalistycznego do mianowania na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej lub szkolenia specjalistycznego dla kadry kierowniczej i dowódczej Straży Granicznej.

3. Za równoznaczne ze spełnieniem warunku, o którym mowa w ust. 2, uważa się:

- 1) ukończenie akademii wojskowych, szkół oficerskich, chorążych i podoficerskich Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz szkół oficerskich, chorążych i podoficerskich Policji, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej,
- 2)²⁾ odbycie szkolenia, przeszkolenia albo kursu oficerskiego, chorążego i podoficera w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji, Urzędzie Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Biurze Ochrony Rządu, Służbie Ochrony Państwa, Straży Marszałkowskiej, Państwowej Straży Pożarnej i Służbie Więziennej

– jeżeli kwalifikacje uzyskane w tych szkołach lub w ramach tego przeszkolenia odpowiadają kwalifikacjom wymaganych do pełnienia służby na danym stanowisku służbowym w Straży Granicznej.

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji rządowej – sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. poz. 2264).

²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 kwietnia 2019 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowym (Dz. U. poz. 863), które weszło w życie z dniem 25 maja 2019 r.

4. W przypadku osoby przyjmowanej do służby w Straży Granicznej i posiadającej stopień wojskowy, o której mowa w art. 61 ust. 1a ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, przepis ust. 3 stosuje się.

5. W szczególnie uzasadnionych przypadkach można:

- 1) mianować na stanowisko służbowe funkcjonariusza przyjmowanego do służby w Straży Granicznej przed uzyskaniem przez niego kwalifikacji podstawowych, jeżeli posiada wykształcenie, kwalifikacje specjalistyczne oraz staż służby wymagane na danym stanowisku oraz niezwłocznie po przyjęciu do służby w Straży Granicznej zostanie skierowany na szkolenie podstawowe funkcjonariuszy;
- 2) powołać na stanowisko kierownicze funkcjonariusza przed uzyskaniem przez niego kwalifikacji kadry kierowniczej, jeżeli ukończył studia drugiego stopnia oraz zostanie, w terminie określonym przez Komendanta Głównego Straży Granicznej, skierowany na szkolenie specjalistyczne dla kadry kierowniczej i dowódczej Straży Granicznej;
- 3) za zgodą Komendanta Głównego Straży Granicznej:
 - a) mianować na stanowisko służbowe funkcjonariusza przyjmowanego do służby w Straży Granicznej przed uzyskaniem przez niego kwalifikacji zawodowych, jeżeli ukończył studia drugiego stopnia oraz po przyjęciu do służby w Straży Granicznej zostanie, w terminie określonym przez Komendanta Głównego Straży Granicznej, skierowany na szkolenie podstawowe funkcjonariuszy oraz na przeszkolenie specjalistyczne do mianowania na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej,
 - b) mianować na stanowisko kierownicze funkcjonariusza przed uzyskaniem przez niego kwalifikacji kadry kierowniczej, jeżeli ukończył studia wyższe drugiego stopnia oraz zostanie niezwłocznie skierowany na szkolenie specjalistyczne dla kadry kierowniczej i dowódczej Straży Granicznej.

§ 4. 1. Warunek ukończenia studiów drugiego stopnia na określonym stanowisku służbowym nie dotyczy funkcjonariusza, który pełniąc zawodową służbę wojskową, uzyskał tytuł oficera dyplomowanego.

2. Warunek posiadania kwalifikacji kadry kierowniczej uważa się za spełniony przez funkcjonariusza, który w Straży Granicznej ukończył przeszkolenie specjalistyczne do mianowania na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej, obejmujące program w zakresie szkolenia specjalistycznego dla kadry kierowniczej i dowódczej Straży Granicznej.

§ 5.³⁾ Do stażu służby wymaganego do mianowania lub powołania na określone stanowisko służbowe zalicza się okresy służby lub pracy w Straży Granicznej, Policji, Urzędzie Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Wywiadu Wojskowego, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Biurze Ochrony Rządu, Służbie Ochrony Państwa, Straży Marszałkowskiej, Państwowej Straży Pożarnej, Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Inspekcji Celnej i Służbie Więziennej.

§ 6. 1. Funkcjonariusz mianowany lub powołany na stanowisko służbowe przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, który nie spełnia warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, określonych w rozporządzeniu, zachowuje uprawnienie do zajmowania tego stanowiska oraz do mianowania na stanowisko służbowe równorzędne do dotychczas zajmowanego pod względem grupy uposażenia zasadniczego.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do funkcjonariusza, który na zajmowane stanowisko służbowe został mianowany w drodze wyróżnienia mimo niespełniania warunków w zakresie wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych.

§ 7. Warunek uzyskania kwalifikacji podstawowych dotyczy funkcjonariusza przyjętego do służby w Straży Granicznej po dniu 18 lipca 2002 r.

§ 8. Przepisy rozporządzenia mają zastosowanie od dnia 1 stycznia 2009 r.

§ 9. Traci moc rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 lipca 2002 r. w sprawie warunków w zakresie wykształcenia, kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowym (Dz. U. poz. 965, z 2005 r. poz. 530 i 1624, z 2006 r. poz. 475 oraz z 2008 r. poz. 186 i 342).

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia⁴⁾.

³⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

⁴⁾ Rozporządzenie zostało ogłoszone w dniu 20 listopada 2009 r.

Załącznik do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 listopada 2009 r.⁵⁾

WARUNKI W ZAKRESIE WYKSZTAŁCENIA, KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH ORAZ STAŻU SŁUŻBY,
JAKIM POWINIEN ODPOWIADAĆ FUNKCJONARIUSZ STRAŻY GRANICZNEJ NA OKREŚLONYM
STANOWISKU SŁUŻBOWYM

Tabela nr 1⁶⁾

Komenda Główna Straży Granicznej

Lp.	Stanowisko służbowe	Wymagane wykształcenie*)	Wymagane kwalifikacje zawodowe	Staż służby
1	Komendant Główny SG	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	10 lat
2	Zastępca Komendanta Głównego SG	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	10 lat
3	Dyrektor	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	10 lat
4	Zastępca dyrektora	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	9 lat
5	Główny księgowy	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie	6 lat
6	Doradca Komendanta Głównego SG	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie	9 lat
7	Kierownik komórki audytu wewnętrznego	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	–
8	Radca	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie	9 lat
9	Dziekan	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie	–
10	Radca prawny	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie	–
11	Legislator	wyższe drugiego stopnia prawnicze i aplikacja legislacyjna lub poddyplomowe studia z zakresu legislacji albo wyższe drugiego stopnia prawnicze i 4 lata służby (pracy) związanej z opracowywaniem aktów prawnych	podstawowe, oficerskie	4 lata
12	Naczelnik wydziału	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	8 lat
13	Rzecznik prasowy	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie	4 lata
14	Audytór wewnętrzny	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie	–
15	Wicedziekan	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie	–
16	Zastępca naczelnika wydziału	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	6 lat

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 marca 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowym (Dz. U. poz. 375), które weszło w życie z dniem 26 marca 2015 r.

⁶⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 stycznia 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowym (Dz. U. poz. 254), które weszło w życie z dniem 27 stycznia 2018 r.

17	Kierownik samodzielnej sekcji	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	6 lat
18	Ekspert	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie	5 lat
19	Kierownik sekcji	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	4 lata
20	Starszy specjalista	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie	4 lata
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	5 lat
21	Kierownik kancelarii tajnej	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie	4 lata
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	5 lat
22	Specjalista	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
23	Starszy asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
24	Asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	3 lata
			podstawowe, podoficerskie	4 lata
25	Młodszy asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	-
26	Kursant	średnie lub średnie branżowe	-	-

- *) Wykształcenie wyższe pierwszego stopnia oznacza wykształcenie uzyskane w wyniku ukończenia studiów pierwszego stopnia. Wykształcenie wyższe drugiego stopnia oznacza wykształcenie uzyskane w wyniku ukończenia jednolitych studiów magisterskich lub studiów drugiego stopnia.
W zakresie wykształcenia wymaganego na określonym stanowisku służbowym, w zależności od specyfiki takiego stanowiska, obowiązują dodatkowe wymogi wynikające z odrębnych przepisów. W szczególności wymagane jest dodatkowo wykształcenie specjalistyczne – dla pilotów, lekarzy, psychologów, techników kryminalistyki, kierownika komórki audytu wewnętrznego i audytora wewnętrznego.

Tabela nr 1a⁷⁾

Biuro Spraw Wewnętrznych Straży Granicznej

Lp.	Stanowisko służbowe	Wymagane wykształcenie*)	Wymagane kwalifikacje zawodowe	Staż służby
1	Komendant Biura Spraw Wewnętrznych SG	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	10 lat
2	Zastępca Komendanta Biura Spraw Wewnętrznych SG	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	9 lat
3	Główny księgowy	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie	6 lat
4	Kierownik komórki audytu wewnętrznego	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	-
5	Radca	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie	9 lat
6	Radca prawny	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie	-
7	Legislator	wyższe drugiego stopnia i aplikacja legislacyjna lub podyplomowe studia z zakresu legislacji albo wyższe drugiego stopnia prawnicze i 4 lata służby (pracy) związanej z opracowywaniem aktów prawnych	podstawowe, oficerskie	4 lata

⁷⁾ Dodana przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 6.

8	Naczelnik wydziału	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	8 lat
9	Rzecznik prasowy	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie	4 lata
10	Audytory wewnętrzny	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie	-
11	Zastępca naczelnika wydziału	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	6 lat
12	Kierownik samodzielnej sekcji	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	6 lat
13	Ekspert	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie	5 lat
14	Kierownik sekcji	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	4 lata
15	Starszy specjalista	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie	4 lata
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	5 lat
16	Kierownik kancelarii tajnej	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie	4 lata
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	5 lat
17	Specjalista	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
18	Starszy asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
19	Asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	3 lata
			podstawowe, podoficerskie	4 lata
20	Młodszy asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	-
21	Kursant	średnie lub średnie branżowe	-	-

- *) Wykształcenie wyższe pierwszego stopnia oznacza wykształcenie uzyskane w wyniku ukończenia studiów pierwszego stopnia. Wykształcenie wyższe drugiego stopnia oznacza wykształcenie uzyskane w wyniku ukończenia jednolitych studiów magisterskich lub studiów drugiego stopnia.
- W zakresie wykształcenia obowiązują dodatkowe wymogi według odrębnych przepisów, zależne od specyfiki stanowiska służbowego. W szczególności jest wymagane dodatkowo wykształcenie specjalistyczne – dla psychologów, techników kryminalistyki, kierownika komórki audytu wewnętrznego i audytora wewnętrznego.

Tabela nr 2⁶⁾

Komenda oddziału Straży Granicznej

Lp.	Stanowisko służbowe	Wymagane wykształcenie*)	Wymagane kwalifikacje zawodowe	Staż służby
1	Komendant oddziału SG	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	10 lat
2	Zastępca komendanta oddziału SG	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	9 lat
3	Główny księgowy	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie	6 lat
4	Zastępca głównego księgowego	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	6 lat

5	Naczelnik wydziału	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	7 lat
6	Naczelnik wydziału – kierownik strzeżonego ośrodka dla cudzoziemców	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	7 lat
7	Radca prawny	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie	–
8	Zastępca naczelnika wydziału	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
9	Kierownik samodzielnej sekcji	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
10	Kierownik służby zdrowia	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
11	Kierownik zespołu audytu wewnętrznego – audytor wewnętrzny	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
12	Rzecznik prasowy	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie	4 lata
13	Dowódca pododdziału odwodowego	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	4 lata
14	Kapelan	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie	–
15	Kierownik sekcji	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	4 lata
16	Audytor wewnętrzny	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie	–
17	Zastępca kierownika służby zdrowia	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	3 lata
18	Kierownik zespołu	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	4 lata
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych, kadry kierowniczej	5 lat
19	Starszy specjalista	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie	4 lata
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	5 lat
20	Zastępca dowódcy pododdziału odwodowego	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	4 lata
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych, kadry kierowniczej	6 lat
21	Specjalista	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
22	Dowódca plutonu odwodowego	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
23	Starszy asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
24	Dowódca plutonu	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	3 lata
			podstawowe, podoficerskie	5 lat
25	Starszy kontroler	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	3 lata
			podstawowe, podoficerskie	4 lata
26	Asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	3 lata

27	Młodszy asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	-
28	Kontroler	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	-
29	Kursant	średnie lub średnie branżowe	-	-

- *) Wykształcenie wyższe pierwszego stopnia oznacza wykształcenie uzyskane w wyniku ukończenia studiów pierwszego stopnia. Wykształcenie wyższe drugiego stopnia oznacza wykształcenie uzyskane w wyniku ukończenia jednolitych studiów magisterskich lub studiów drugiego stopnia.
W zakresie wykształcenia wymaganego na określonym stanowisku służbowym, w zależności od specyfiki takiego stanowiska, obowiązują dodatkowe wymogi wynikające z odrębnych przepisów.
W szczególności wymagane jest dodatkowo wykształcenie specjalistyczne – dla marynarzy, lekarzy, psychologów, techników kryminalistyki i funkcjonariuszy pełniących służbę w Orkiestrze Reprezentacyjnej Straży Granicznej.

Tabela nr 3⁶⁾

Ośrodek Straży Granicznej

Lp.	Stanowisko służbowe	Wymagane wykształcenie*)	Wymagane kwalifikacje zawodowe	Staż służby
1	Komendant ośrodka SG	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	10 lat
2	Zastępca komendanta ośrodka SG	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	9 lat
3	Główny księgowy	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie	6 lat
4	Naczelnik wydziału	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	7 lat
5	Naczelnik wydziału – kierownik strzeżonego ośrodka dla cudzoziemców	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	7 lat
6	Radca prawny	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie	-
7	Zastępca naczelnika wydziału	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
8	Kierownik samodzielnej sekcji	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
9	Kierownik służby zdrowia	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
10	Dowódca pododdziału odwodowego	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	4 lata
11	Kierownik sekcji	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	4 lata
12	Audytór wewnętrzny	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie	-
13	Zastępca kierownika służby zdrowia	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	3 lata
14	Kierownik zespołu	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	4 lata
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych, kadry kierowniczej	5 lat

15	Starszy specjalista	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie	4 lata
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	5 lat
16	Zastępca dowódcy pododdziału odwodowego	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	4 lata
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych, kadry kierowniczej	5 lat
17	Specjalista	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
18	Dowódca plutonu odwodowego	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
19	Starszy asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
20	Dowódca plutonu	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	3 lata
			podstawowe, podoficerskie	5 lat
21	Starszy kontroler	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	3 lata
			podstawowe, podoficerskie	4 lata
22	Asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	3 lata
23	Młodszy asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	–
24	Kontroler	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	–
25	Kursant	średnie lub średnie branżowe	–	–

*) Wykształcenie wyższe pierwszego stopnia oznacza wykształcenie uzyskane w wyniku ukończenia studiów pierwszego stopnia. Wykształcenie wyższe drugiego stopnia oznacza wykształcenie uzyskane w wyniku ukończenia jednolitych studiów magisterskich lub studiów drugiego stopnia.

W zakresie wykształcenia wymaganego na określonym stanowisku służbowym, w zależności od specyfiki takiego stanowiska, obowiązują dodatkowe wymogi wynikające z odrębnych przepisów. W szczególności wymagane jest dodatkowo wykształcenie specjalistyczne – dla marynarzy, lekarzy, psychologów, techników kryminalistyki i funkcjonariuszy pełniących służbę w Orkiestrze Reprezentacyjnej Straży Granicznej.

Tabela nr 4⁶⁾

Ośrodek szkolenia Straży Granicznej

Lp.	Stanowisko służbowe	Wymagane wykształcenie*)	Wymagane kwalifikacje zawodowe	Staż służby
1	Komendant ośrodka szkolenia SG	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	10 lat
2	Zastępca komendanta ośrodka szkolenia SG	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	9 lat
3	Główny księgowy	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie	6 lat
4	Kierownik zakładu	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	8 lat
5	Komendant pododdziałów szkolnych	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	7 lat
6	Zastępca głównego księgowego	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	6 lat

7	Naczelnik wydziału	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	7 lat
8	Radca prawny	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie	–
9	Kierownik zespołu	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
10	Starszy wykładowca	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie	5 lat
11	Zastępca naczelnika wydziału	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
12	Kierownik samodzielnej sekcji	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
13	Komendant studium (kursu)	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
14	Kierownik służby zdrowia	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
15	Kierownik zespołu audytu wewnętrznego – audytor wewnętrzny	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
16	Rzecznik prasowy	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie	4 lata
17	Wykładowca	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie	4 lata
18	Kapelan	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie	–
19	Kierownik sekcji	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	4 lata
20	Zastępca komendanta studium (kursu)	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	4 lata
21	Audytor wewnętrzny	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie	–
22	Zastępca kierownika służby zdrowia	określone odrębnymi przepisami	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	3 lata
23	Młodszy wykładowca	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie	4 lata
24	Starszy specjalista	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie	4 lata
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	5 lat
25	Starszy instruktor	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie	4 lata
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	5 lat
26	Specjalista	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
27	Instruktor	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
28	Starszy asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
29	Młodszy instruktor	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
30	Dowódca plutonu	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	3 lata
			podstawowe, podoficerskie	5 lat
31	Starszy kontroler	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	3 lata
			podstawowe, podoficerskie	4 lata
32	Asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	3 lata

33	Młodszy asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	–
34	Kontroler	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	–
35	Kursant	średnie lub średnie branżowe	–	–

*) Wykształcenie wyższe pierwszego stopnia oznacza wykształcenie uzyskane w wyniku ukończenia studiów pierwszego stopnia. Wykształcenie wyższe drugiego stopnia oznacza wykształcenie uzyskane w wyniku ukończenia jednolitych studiów magisterskich lub studiów drugiego stopnia.

W zakresie wykształcenia wymaganego na określonym stanowisku służbowym, w zależności od specyfiki takiego stanowiska, obowiązują dodatkowe wymogi wynikające z odrębnych przepisów. W szczególności wymagane jest dodatkowo:

- przygotowanie pedagogiczne – na stanowiskach dydaktycznych,
- udokumentowana znajomość wykładanego języka obcego – dla lektorów,
- przygotowanie z zakresu kynologii – na stanowiskach w ośrodku właściwym w zakresie szkolenia przewodników psów służbowych oraz psów służbowych.

Tabela nr 5⁶⁾

Dywizjon Straży Granicznej

Lp.	Stanowisko służbowe	Wymagane wykształcenie*)	Wymagane kwalifikacje zawodowe	Staż służby
1	Komendant dywizjonu SG	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	9 lat
2	Zastępca komendanta dywizjonu SG	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	7 lat
3	Szef służb	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	7 lat
4	Dowódca jednostki pływającej kat. I	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	7 lat
5	Zastępca dowódcy jednostki pływającej kat. I	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
6	Dowódca jednostki pływającej kat. II	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
7	Kierownik sekcji	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	4 lata
8	Kierownik zespołu	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	4 lata
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych, kadry kierowniczej	5 lat
9	Kierownik zmiany	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie	4 lata
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	5 lat
10	Starszy specjalista	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie	4 lata
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	5 lat
11	Zastępca dowódcy jednostki pływającej kat. II	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	5 lat
12	Dowódca jednostki pływającej kat. III	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	3 lata

13	Specjalista	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
14	Starszy asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
15	Zastępca dowódcy jednostki pływającej kat. III	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	3 lata
			podstawowe, podoficerskie	4 lata
16	Dowódca jednostki pływającej kat. IV	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	3 lata
			podstawowe, podoficerskie	4 lata
17	Starszy bosman	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	3 lata
			podstawowe, podoficerskie	4 lata
18	Starszy kontroler	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	3 lata
			podstawowe, podoficerskie	4 lata
19	Bosman	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	3 lata
20	Asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	3 lata
21	Młodszy asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	–
22	Kontroler	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	–

*) Wykształcenie wyższe pierwszego stopnia oznacza wykształcenie uzyskane w wyniku ukończenia studiów pierwszego stopnia. Wykształcenie wyższe drugiego stopnia oznacza wykształcenie uzyskane w wyniku ukończenia jednolitych studiów magisterskich lub studiów drugiego stopnia.

W zakresie wykształcenia wymaganego na określonym stanowisku służbowym, w zależności od specyfiki takiego stanowiska, obowiązują dodatkowe wymogi wynikające z odrębnych przepisów. W szczególności wymagane są dodatkowo wykształcenie lub kwalifikacje specjalistyczne morskie odpowiednie dla danego stanowiska – na stanowiskach na jednostkach pływających Straży Granicznej.

Tabela nr 6⁶⁾

Placówka Straży Granicznej kategorii I

Lp.	Stanowisko służbowe	Wymagane wykształcenie*)	Wymagane kwalifikacje zawodowe	Staż służby
1	Komendant placówki SG	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	9 lat
2	Zastępca komendanta placówki SG	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	7 lat
3	Kierownik grupy	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
4	Kierownik zespołu	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
5	Kierownik zmiany	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie	5 lat
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	6 lat

6	Starszy specjalista	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie	4 lata
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	5 lat
7	Specjalista	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
8	Starszy asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
9	Starszy kontroler	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	3 lata
			podstawowe, podoficerskie	4 lata
10	Asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	3 lata
11	Młodszy asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	–
12	Kontroler	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	–

*) Wykształcenie wyższe pierwszego stopnia oznacza wykształcenie uzyskane w wyniku ukończenia studiów pierwszego stopnia. Wykształcenie wyższe drugiego stopnia oznacza wykształcenie uzyskane w wyniku ukończenia jednolitych studiów magisterskich lub studiów drugiego stopnia.

Tabela nr 7⁶⁾

Placówka Straży Granicznej kategorii II

Lp.	Stanowisko służbowe	Wymagane wykształcenie*)	Wymagane kwalifikacje zawodowe	Staż służby
1	Komendant placówki SG	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	7 lat
2	Zastępca komendanta placówki SG	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
3	Kierownik grupy	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
4	Kierownik zmiany	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie	5 lat
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	6 lat
5	Kierownik zespołu	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych, kadry kierowniczej	6 lat
6	Starszy specjalista	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie	4 lata
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	5 lat
7	Specjalista	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
8	Starszy asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
9	Starszy kontroler	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	3 lata
			podstawowe, podoficerskie	4 lata
10	Asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	3 lata

11	Młodszy asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	–
12	Kontroler	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	–

*) Wykształcenie wyższe pierwszego stopnia oznacza wykształcenie uzyskane w wyniku ukończenia studiów pierwszego stopnia. Wykształcenie wyższe drugiego stopnia oznacza wykształcenie uzyskane w wyniku ukończenia jednolitych studiów magisterskich lub studiów drugiego stopnia.

Tabela nr 8⁶⁾

Placówka Straży Granicznej kategorii III

Lp.	Stanowisko służbowe	Wymagane wykształcenie*)	Wymagane kwalifikacje zawodowe	Staż służby
1	Komendant placówki SG	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	7 lat
2	Zastępca komendanta placówki SG	wyższe drugiego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
3	Kierownik grupy	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
4	Kierownik zmiany	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie	5 lat
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	6 lat
5	Kierownik zespołu	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie, kadry kierowniczej	5 lat
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych, kadry kierowniczej	6 lat
6	Starszy specjalista	wyższe pierwszego stopnia	podstawowe, oficerskie	4 lata
		średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	5 lat
7	Specjalista	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
8	Starszy asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	4 lata
9	Starszy kontroler	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, chorążych	3 lata
			podstawowe, podoficerskie	4 lata
10	Asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	3 lata
11	Młodszy asystent	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	–
12	Kontroler	średnie lub średnie branżowe	podstawowe, podoficerskie	–

*) Wykształcenie wyższe pierwszego stopnia oznacza wykształcenie uzyskane w wyniku ukończenia studiów pierwszego stopnia. Wykształcenie wyższe drugiego stopnia oznacza wykształcenie uzyskane w wyniku ukończenia jednolitych studiów magisterskich lub studiów drugiego stopnia.